

Dosarul nr. 2ra-603/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Chisilița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Secrieru, I. Muruianu)

Î N C H E I E R E

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Anatolie Corcinschi,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ruslan Tatarciuc
împotriva lui Anatolie Corcinschi cu privire la declararea nulității testamentului și
încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 4 august 2015, Ruslan Tatarciuc a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Anatolie Corcinschi cu privire la declararea nulității testamentului și
încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, Mihail Tatarciuc, născut la xxxxx,
originar din or. Kilia, regiunea Odessa, Ucraina, decedat la xxxxx, este tatăl său. Până
la deces, tatăl sau deținea cu drept de proprietate, 2/3 din casa de locuit, construcția
accessorie și terenul aferent, amplasate pe xxxxx.

A menționat că la 5 august 2000, tatăl său i-a testat toată averea sa, prin
testamentul autentificat în or. Moscova. După decesul tatălui, prin intermediul procurii
din 2 februarie 2015, a împuternicit-o pe Liubov Surocean, care a locuit ultimii ani cu
tatăl său, să perfecteze actele necesare pentru acceptarea succesiunii. Liubov Surocean
s-a adresat notarului public Elena Petcu, cu cerere de acceptare a succesiunii. Astfel, a
fost deschis dosarul succesoral, iar la 23 martie 2015, pe numele lui a fost eliberat
certificat de calitate de moștenitor. Ulterior cu câteva zile înainte de expirarea
termenului de acceptare a succesiunii, Liubov Surocean, a fost informată de către
notarul Elena Petcu, despre existența unui alt testament a lui Mihail Tatarciuc, pe
numele unei terțe persoane.

A explicat că, din spusele lui Liubov Surocean peste ceva timp, la domiciliul
tatălui său, a venit Anatolie Corcinschi, care i-a comunicat că este moștenitorul averii
lui Mihail Tatarciuc, în baza testamentului scris de decedat cu puțin timp înainte de
deces.

Tot din spusele d-nei Liubov Surucean, reclamantul a aflat că, îl cunoștea doar vizual pe Anatolie Corcinschi, ultimul de câteva ori l-a chemat pe Mihail Tatarciuc, să servească băuturi alcoolice, iar, despre decesul lui Mihail Tatarciuc a aflat întâmplător, peste ceva timp după înmormântarea lui.

În opinia reclamantului defunctul nu putea să întocmească pretinsul testament, despre care afirmă pîrîtul Anatolie Corcinschi, și că, nimeni din persoanele cu care contacta permanent Mihail Tatarciuc, nu cunoșteau despre intenția ultimului de a-l dezmoșteni pe fiul său. Mai mult decât atât, în ultimii ani de viață Mihail Tatarciuc, având vârsta înaintată, făcea abuz de băuturi alcoolice și nu vedea bine, auzea foarte rău și îi tremurau mâinile, iar lângă domiciliul său se afla un birou notarial unde ultimul putea să se deplaseze pentru a întocmi un testament autentificat notarial. Astfel, Mihail Tatarciuc, nu putea să scrie personal testament pe numele lui Anatolie Corcinschi.

Ruslan Tatarciuc a solicitat declararea nulității testamentului pe numele lui Anatolie Corcinschi, scris din numele lui Mihail Tatarciuc, născut la xxxxx, originar din or. Kilia, regiunea Odessa, Ucraina, decedat la xxxxx, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 20 august 2015 a Judecătorei Buiucani a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu notarul public Elena Petcu.

Prin hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Ruslan Tatarciuc. S-a declarat nul testamentul olograf scris din numele lui Mihail Tatarciuc la 4 octombrie 2014, prin care ultimul testează toată averea sa lui Anatolie Corcinschi. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins din lipsă de temeii apelul declarat de avocatul Elena Guțu, reprezentantul lui Anatolie Corcinschi. S-a admis apelul declarat de avocatul Constantin Ciachir, reprezentantul lui Ruslan Tatarciuc, s-a casat hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, în partea în care s-au respins pretențiile lui Ruslan Tatarciuc cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a încasat de la Anatolie Corcinschi în beneficiul lui Ruslan Tatarciuc suma de 7 333 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest hotărîrea din 12 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost menținută fără modificări.

Pentru a decide astfel instanța de apel a constatat indubitabil faptul că testamentul olograf litigiat este fals.

Instanța ierarhic inferioară a reținut că în lipsa unor probe concludente, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că potrivit raportului de expertiză, raportat la normele de drept material, sunt întemeiate cerințele reclamantului cu privire la declararea nulității actului juridic contestat, testamentului olograf din 4 octombrie 2014, scris din numele lui Mihail Tatarciuc, prin care averea ultimului a fost testată lui Anatoli Corcinschi, or, reieșind din prevederile art. 1458 lit. a) Cod civil (în redacția în vigoare până la 1 martie 2019) coroborate cu art. 208 Cod civil (în redacția în vigoare până la 1 martie 2019), testamentul olograf scris de o altă persoană atrage nulitatea absolută a acestuia.

Instanța de apel a notat că la materialele cauzei nu sunt anexate înscrisuri care ar demonstra că testamentul olograf din 4 octombrie 2014, este scris în întregime de către defunctul Mihail Tatarciuc, or, doar înscrisul pretins a fi perfectat în întregime de testator, este unica dovadă care reflectă voința defunctului de a lăsa moștenire, care

potrivit rapoartelor de expertiză nu corespunde condițiilor de formă prescrise de lege și respectiv este nul.

Totodată, instanța inferioară a menționat că instanța de fond pripit a ajuns la concluzia de a respinge pretențiile lui Ruslan Tatarciuc în partea încasării cheltuielilor de judecată, deoarece nu au fost probate prin acte justificative, or, la materialele cauzei este anexată taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 100 lei (f.d.4), cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 de lei (f.d.26, vol. II), plata pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 1 200 de lei (f.d.27, vol. II), ordinul de încasare a numerarului nr. TT16293SHY9 din 19 octombrie 2016 privind plata serviciilor executorului judecătoresc în sumă de 1 033 de lei (f.d.28, vol. II).

La 23 decembrie 2019, Anatolie Corcinschi a declarat recurs împotriva deciziei din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia contestată, deoarece instanța de apel la adoptarea acesteia nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată (art. 432 alin. (2) lit. a) Cod de procedură civilă); a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată (art. 432 alin. (2) lit. b) Cod de procedură civilă); a interpretat eronat legea (art. 432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă); a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului (art. 432 alin. (2) lit. d) Cod de procedură civilă). Iar, încălcările date au dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă). Mai mult, prin decizia instanței de apel se denotă încălcarea unor drepturi și principii fundamentale, și anume dreptul de proprietate și principiul legalității prevăzute de art. 4, 8, 46, 72 din Constituție; Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului (Protocol adițional art. 1 – protecția proprietății) și Codul de procedură civilă.

A menționat că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au dat apreciere calitativă rapoartelor de expertiză întocmite din punct de vedere a cercetării și argumentării unei expertize grafoscopice, precum și a greșelilor recunoscute odată cu audierea expertului Gușan.

A specificat că rapoartele de expertiză efectuate au fost întocmite fără o descriere amplă a investigațiilor și concluziilor după cum stabilește art. 158 alin. (3) Cod de procedură civilă, precum și au fost motivate superficial, cu multiple abateri și contradicții care nu au fost completate, elucidate și excluse nici prin audierea expertului.

În ceea ce privește decizia instanței de apel referitor la casarea hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretenției de încasare a cheltuielilor de judecată a afirmat că o consideră ilegală și neîntemeiată, or, reprezentantul reclamantului/intimatului a prezentat dovada cheltuielilor de judecată solicitate după cercetarea probelor scrise, la ședința de judecată pentru care s-a stabilit susținerile orale, după anunțarea încheierii cercetării judecătorești. Astfel, instanța de apel admitând la faza apelului anexarea acestor probe a căror anexare a fost respinsă în instanța de fond, și-a depășit atribuțiile.

A susținut că este neîntemeiat și eronat argumentul instanței de apel precum că Anatolie Corcinschi nu a prezentat probe, or, de fapt s-a implicat activ în colectarea de probe veridice executate în cadrul instituțiilor statului, a invitat martori oculari care au relatat despre intențiile defunctului Mihail Tatarciuc, precum și despre acțiunile

executate nemijlocit de acesta în/după momentul înmânării testamentului olograf, spre deosebire de martorii intimatului care au comunicat doar impresiile/presupuneri lor precum că defunctul nicidecum nu putea să testeze averea sa unei alte persoane decât fiul său.

La 27 februarie 2020, în adresa intimațiilor a fost expediată copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.131), fiind recepționată de către aceștia la data de 3 martie 2020 conform avizelor de recepție/livrare.

Însă, până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu au parvenit referințele prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursurilor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 21 octombrie 2019 (f.d.112), însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurent lipsește.

Din acest considerent, completul consideră că recursul din 23 decembrie 2019 este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Anatolie Corcinschi, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Anatolie Corcinschi nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de către Anatolie Corcinschi, urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Anatolie Corcinschi.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu